

III. Uraz - Wrocław - Świniary - 15 km

Uraz - dawne miasto, obecnie wieś na pd. - zach. od Wrocławia, położona w dolinie Odry, na prawym jej brzegu, nad potokiem Lubniówka, komunikacja samochodowa, bar, sklep spożywczy, UPT, ośrodek zdrowia, poczta.

Na terenie zajmowanym przez Uraz jak i w jego najbliższej okolicy znajdują się liczne stanowiska archeologiczne. Znaleźiska z nich pochodzące poświadczają istnienie osadnictwa z okresu mezolitu, kultury łużyckiej, przeworskiej i wczesnego średniowiecza. Miejscowość położona nad Odrą, rozwinięta ze starej słowiańskiej osady położonej obok przeprawy rzecznej, bronionej przez niewielki gród kasztelański, istniejący w Urazie już w XIII w., a na miejscu którego wzniesiono obecny zamek. Pierwsza wzmianka źródłowa o grodzie pochodzi z 1203 r. Od 1250 r. do 1291 r. siedziba kasztelanii książęcej. Uraz należał do księstwa wrocławskiego, a na przeł. XIII i XIV w. przejściowo do głogowsko - oleśnickiego.

Prawa miejskie, wraz z herbem, który przedstawiał wołu, Uraz otrzymał w 1312 r. Nigdy jednak nie rozwinął się w znaczny ośrodek miejski. Bliskość Wrocławia powodowała, że pozostawał on przez wieki ośrodkiem jedynie o lokalnym charakterze. W 2 poł. XV w. zamek w Urazie był siedzibą księcia oleśnickiego Konrada Białego, który utracił księstwo na rzecz króla Węgier i ówczesnego władcy Śląska Macieja Korwina. W 1555 r. miasto zniszczył pożar, kolejny miał miejsce w 1711 r. W 2 poł. XVII w. i w XVIII w. wielokrotnie zmieniali się właściciele Urazu. W 1810 r. zburzono mury obronne okalające zamek. W czasie II wojny światowej w osadzie mieścił się oddział roboczy jeńców o nieustalonej narodowości - Komando Stalag VIII C Sagan. W październiku 1940 r. liczył 15 więźniów, wykonywali oni prace melioracyjne. W 1945 r. stacjonowała tu 7 Dywizja Pancerna II Armii WP. Po wojnie, w 1945 r. Uraz, utracił prawa miejskie, zdegradowany został do rangi wsi. Uraz posiada zachowany układ przestrzenny miasta lokacyjnego z zachowanym prostokątnym rynkiem i wybiegającymi z niego ulicami.

W Urazie początek biorą trzy szlaki turystyczne:

1. **żółty** do Wrocławia -Świniar i dalej do Czernicy,
2. **zielony** do Obornik Śl. i dalej, przez Żmigród, Wołów, Lubiąż, Środę Śląską i Wrocław Leśnicę do Kątów Wrocławskich,
3. **niebieski** (dawniej archeologiczny) do Brzegu Dolnego a następnie przez Lubiąż, Wińsko do Żmigrodu.

Żółty spacerowy szlak zaczyna się na pl. Wolności - dawnym rynku miejskim. Z niego skręcamy na południe i idziemy do ruin zamku drogą wyłożoną „ kocimi łbami”, na wale po lewej stronie znajduje się tablica informacyjna Wojewódzkiego Ośrodka Archeologiczno - Konserwatorskiego, która informuje o pozostałości znajdującego się tu grodziska.

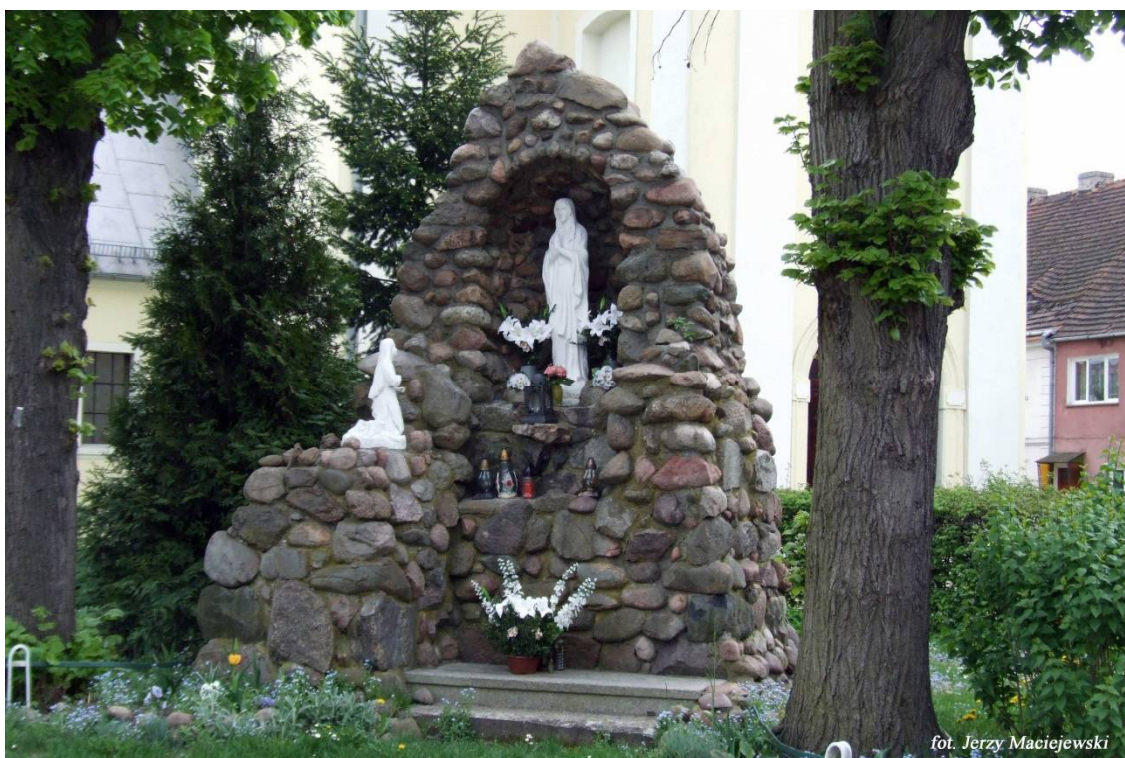
fol. Jerzy Maciejewski

W pd. – wsch. części dawnego rynku stoi późnobarokowy **kościół** parafialny p. w. św. Michała Archanioła. Wzm. po raz pierwszy w 1218 r., a kolejna wzmianka o kościele pochodzi z 1458 r. Obecna budowla powstała w l. 1750-1789. Orientowany, jednonawowy, do którego od wsch. przylega węższe prezbiterium, a od zach. dobudowana jest czterokondygnacyjna wieża nakryta cebulastym hełmem.

fol. Jerzy Maciejewski

Wyposażenie wnętrza pochodzi z XVIII i XIX w.

Przed kościołem okazała, kamienna grotka Matki Boskiej z Lourdes ze sceną wizji św. Bernadety.

Zamek usytuowany jest na niewielkim wzniesieniu nad Odrą, na pd. od centrum wsi, prawdopodobnie na terenie grodu pochodzącego z XIII w. To przykład typowego zamku nizinnego. Była to pierwotnie siedziba kasztelana, wzm. po raz pierwszy w 1250 r.. Otoczony jest fosą i wałem. Murowany z cegły i kamienia polnego oraz rudy darniowej. Założony na planie zbliżonym do trójkąta równobocznego, siedmioosiową fasadą zwrócony na pn. Trzypiętrowy, z ośmioboczną, pięciokondygnacyjną wieżą na pn. – zach. narożu, podpiwniczony. Obecnie pierwotny układ pomieszczeń, na skutek zawalenia się większości ścian wewnętrznych

i zasypania parteru gruzem, jest nieczytelny. W XIX w. gruntownej przebudowie ulega zamek, w 1810 r. zburzono bramę, most zwodzony i mury otaczające zamek. W okresie międzywojennym zamek był już zaniedbany, a w k. II wojny światowej spłonął, a od 1945 r. pozbawiony jest opieki. W 1952 r. zawaliły się sklepienia i stropy parteru. W 1953 r. runął narożnik pd. Resztki murów w 1956 r zostały zabezpieczone jako trwała ruina. Obecnie jest odbudowywany jest przez prywatnego inwestora.

Relikty grodziska i fosy z przerzuconym nad nią mostem.

Szlak skręca w lewo na wsch., następnie skręcamy na pd., do fosy, idziemy wzdłuż niej i dochodzimy do wału przeciwpowodziowego na Odrze, którym idziemy w kierunku wsi Raków, na wsch. Waleń docieramy do skrzyżowania z polną drogą. Skręcamy w lewo na pn. i dochodzimy do wsi Kotowice.

Kotowice - wieś na pn. - wsch., od Wrocławia, w dolinie Odry, komunikacja samochodowa, sklep spożywczy. Archeolodzy na terenie wsi stwierdzili osadnictwo kultury łużyckiej, oraz ślady osadnictwa z okresu lateńskiego (400 lat p.n.e. - ok. 35 r. n.e.). Wieś wzm. w 1204 r., jako Cotowicz. Nazwa wsi wywodzi się od nazwy osobowej - Kot. Osada przez cały niemal XIII w. należała do cysterek z Trzebnicy.

We wsi znajduje się zabytkowy **dworek** z XIX w, zamieniony obecnie na dom mieszkalny. W jej centrum stoi neogotycki **kościół** parafialny p.w. św. Marcina, pierwotny wzm. w 1376 r. Kolejny wzniesiony w XVIII w., spłonął w 1832 r., został wkrótce odbudowany, przebudowany w 1931 r. Odbudowany po kolejnym pożarze na początku lat 60 XX w. Świątynia jest orientowana, murowana, wzniesiona na planie prostokąta, z węższym, trójbocznie zamkniętym prezbiterium. Wnętrze jednoprzestrzenne a jego wyposażenie pochodzi z XX w. W zach. część korpusu wtopiona częściowo wysunięta wieża nakryta cebulastym hełmem z prześwietem.

Przechodzimy przez wieś i wychodzimy na drogę w kierunku Zajączkowa. Droga skręca na pn. – wsch. a my udajemy się w prawo na wsch. Idziemy między łakami kierując się ku widocznemu nasypowi kolejowemu. Przechodzimy rzekę Mięnę. Wypływa ona ze Wzgórz Trzebnickich i wpada do Odry poniżej ujścia Widawy. Idziemy na pd., następnie łagodnym łukiem ku wsch. Po około 25 min. dochodzimy do przejazdu kolejowego i stacji kolejowej w Szewcach.

Szewce – wieś wielodrożnica, położona na pn. od Wrocławia, PKP, komunikacja samochodowa, sklepy różnych branż.

Osadnictwo na tym terenie sięga okresu kultury łużyckiej, okresów wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza. Polska nazwa jest nazwą kulturową, pochodząca od zajęć ludności miejscowej – zajmującej się szewstwem na rzecz panującego księcia.

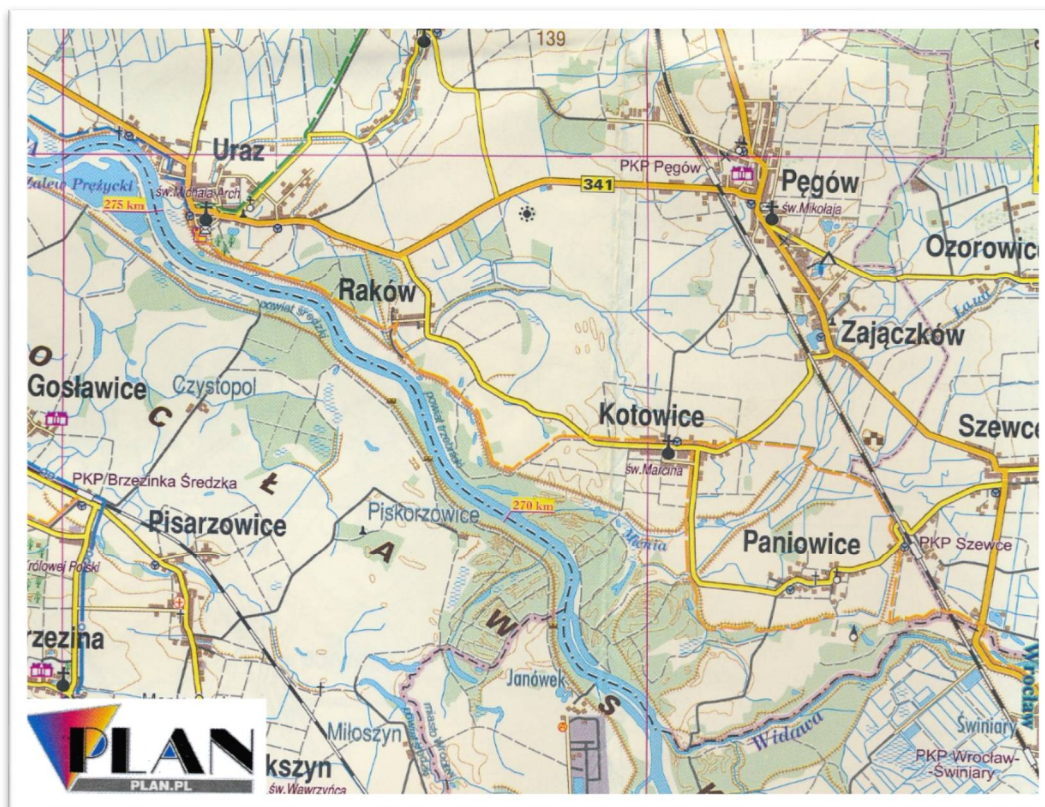
fot. Jerzy Maciejewski

W odległości ok. 1 km na wsch. od stacji kolejowej, w centrum wsi stoi gotycki **kościół p. w. św. Anny**, wzn. ok. 1350 r., przeb. w XVIII w., rest. w XIX w., orientowany, jednonawowy, oskarpowany na narożach z węższym prostokątnym prezbiterium i wieżą od zach. wyprowadzoną jedynie do wysokości murów nawy. Wnętrze prezbiterium nakryte jest sklepieniem krzyżowym. We wnętrzu barokowy ołtarz główny z poł. XVIII w., a w nim obraz św. Anny z 1740 r., namalowany przez F. A. Schefflera. Portal wejściowy kościoła pochodzi z XIV w.

Przed stacją kolejową PKP w Szewcach, skręcamy na pd. w drogę prowadzącą między domami. Po wyjściu z zabudowań idziemy przez pola i dochodzimy do wału przeciwpowodziowego na Widawie. Drogą wiodącą koroną wału przeciwpowodziowego dochodzimy do mostu kolejowego, a następnie do mostu drogowego, na który wchodzimy. Za mostem skręcamy na wał przeciwpowodziowy rzeki Widawy. Po dojeździe do koryta młynówki skręcamy na pd.

Przecinamy ul. Pęgowską i wchodzimy w ul. Mikory, którą dochodzimy do ul. Dalimira i do pętli autobusu komunikacji miejskiej.

Reprodukcja mapy za zgodą Wydawnictwa PLAN

Tekst: Jerzy Maciejewski i Mieczysław Zandberg

Zdjęcia: Jerzy Maciejewski i Krzysztof Maciejewski

Prawa autorskie zastrzeżone

Do pobrania

[Trasa nr 3](#)

